

EKO PORADNIK

CO, JAK, GDZIE...

...sprawdź zanim wyrzucisz.

WFOŚiGW
w Gdańsku

ZWIĄZEK GMIN
WIERZYCA

Zapobiegaj powstawaniu odpadów

Zacznij od siebie

Kupuj tylko to, co jest Ci naprawdę potrzebne.
Do sklepu zabieraj listę zakupów.
To naprawdę działa!

Zrezygnuj z jednorazówek.
Bawełnianą torbę
wykorzystasz wielokrotnie

Segreguj odpady. To bardzo
cenne surowce, które można
odzyskać. Daj im drugie życie!

Pamiętaj, że mieszanie różnych typów
odpadów skutkuje nałożeniem
podwyższonej miesięcznej opłaty,
a przy okazji marnujesz cenne zasoby

Kupuj używane produkty.
Sprzedawaj lub oddawaj rzeczy,
których nie potrzebujesz znajomym
lub oddaj do instytucji
charytatywnych

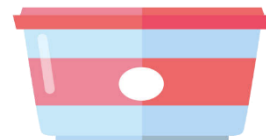
Kupuj produkty luzem, na wagę.
Bez opakowań
z tworzyw sztucznych

Zamiast woreczków foliowych
lub papieru używaj tzw. śniadaniówek.
Ograniczasz przy tym także zakup
kanapek czy gotowych dań

Nie marnuj żywności. Najczęstszą
przyczyną marnotrawstwa
są nieprzemysłane zakupy.
Kupuj mądrze

Jedzenie na wynos pakuj
we własne szklane
lub metalowe pojemniki

Pij wodę z kranu lub
przefiltrowaną w stalowym
lub szklanym bidonie

Kupuj produkty w większych
opakowaniach, np. zamiast sześciu
butelek 1,5l wody, kup dwie 5l

Naprawiaj i ponownie
wykorzystuj produkty

Zamiast kupować,
rób własne

Nie bierz potwierdzenia płatności.
Nie drukuj biletów, korzystaj
z aplikacji w telefonie

Pamiętaj aby możliwie jak
najmniej odpadów trafiło
na składowisko

ZGNIECENIE, ODKRĘCENIE, OPRÓŻNIENIE, ROZŁOŻENIE

MA NAPRAWDĘ TU ZNACZENIE!

ZANIM WYRZUCISZ:

użyj ponownie,
rozdziel, opróżnij,
usuń metalowe, plastikowe elementy
oraz taśmę klejącą, złóż
(papier powinien być suchy i niezatłuszczony)

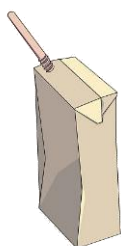
odkręć nakrętkę,
zgnieć, zakręć
lub oddaj nakrętki na cele charytatywne,
nie musisz
myć,

opróżnij,
zgnieć,
nie musisz myć

użyj ponownie,
opróżnij,
odkręć nakrętkę,
nie musisz myć,
butelki zwrotne oddaj do sklepu,
nie musisz odrywać etykiet,
staraj się nie tłuc

pamiętaj o zgniataniu opakowań
typu TETRPAK

odpady powinny być tak
rozdrobnione aby mieściły
się w pojemniku

SEGREGUJEMY!

Odpady, których nie wrzucamy do pojemników/worków, altan śmietnikowych możemy zawieźć do PSZOK tj.

PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Adresy, numery kontaktowe, godziny przyjmowania odpadów, regulaminy znajdują się na stronie www.zgwierzyca.pl

*odpady odbierane są z nieruchomości zamieszkałych w **wyznaczonych limitach**

Nie wyrzucaj

do pojemników/worków odpadów **innych niż komunalne** np. folii po sianokiszonce czy zużytych części samochodowych. W takich wypadkach, odpady należy zagospodarować na własny koszt poprzez zlecenie tych czynności podmiotowi posiadającemu odpowiednie zezwolenie na zbierani lub przetwarzanie odpadów

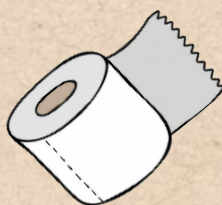
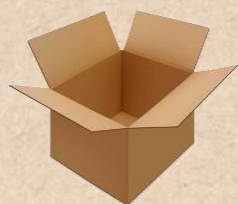

DAJ ODPADOM DRUGIE ŻYCIE

Segregujesz - odzyskujesz!

Z odpadów biodegradowalnych powstaje **KOMPOST**

PAPIER

zostaje przetworzony m.in. na: tekturę, papier pakowy, gazety, papier higieniczny, do druku i pisania, wytłoczki do jajek itp.

SZKŁO

zostaje przetworzone m.in. na: szkło opakowaniowe, masy ceramiczne, kafelki, izolacje ścian, włókna szklane itp.

TWORZYWO SZTUCZNE

zostaje przetworzone m.in. na: opakowania i butelki, meble ogrodowe, zabawki, odzież, folie, ramy okienne, donice, ekrany akustyczne itp.

METAL

zostaje przetworzony m.in. na: nowe puszki, felgi, klamki, meble, elementy do tworzenia sprzętu elektronicznego itp.

KUPUJ MĄDRZE, dlatego zwracaj uwagę
na symbole na opakowaniach- tzw. **EKOZNAKI**,
które pomogą podjąć odpowiedzialne
decyzje już w trakcie zakupów

 <p>NADAJE SIĘ DO RECYKLINGU znak przeznaczony dla opakowań, które nadają się do ponownego przetworzenia i wyprodukowania z odzyskanych surowców innego, podobnego produktu</p>	 <p>ELEKTROŚMIECI znak ten wskazuje, że dany produkt musi trafić do oddzielnego punktu zbiórki, gdzie zostanie poddany procesom odzysku i recyklingu. Etykieta musi być umieszczona na każdym urządzeniu elektrycznym i elektronicznym wprowadzonym do obrotu UE</p>
 <p>ALUMINIUM znak przeznaczony dla opakowań z aluminium nadających się do recyklingu. Można go znaleźć na puszkach po napojach, konserwach czy na folii spożywczej</p>	 <p>ZIELONY PUNKT oznacza, że producent opakowania wsparł finansowo budowę i funkcjonowanie systemu odzysku i recyklingu. Jest symbolem odpowiedzialności przedsiębiorcy za środowisko</p>
 <p>OPAKOWANIE BIODEGRADOWALNE znak przeznaczony dla opakowań, które rozkładają się podczas kompostowania i nie uwalniają szkodliwych substancji</p>	 <p>DBAJ O CZYSTOŚĆ znak ten ma nam przypominać o wyrzucaniu odpadów do kosza (a nie na ulicę czy do lasu), tak żeby nie zanieczyszczać środowiska</p>
 <p>BŁĘKITNY ANIOŁ znak, który służy do wyróżniania produktów szczególnie przyjaznych środowisku, np. papier opatrzone tym znakiem został wykonany z makulatury, a jego produkcja nie wymagała wycinania nowych drzew</p>	 <p>DO WIELOKROTNEGO WYKORZYSTANIA pojawia się na opakowaniach, które po użyciu można wykorzystać ponownie do tego samego celu, np. puszki, butelki, beczki, kanistry, szklane pojemniki</p>
 <p>CERTYFIKAT FSC znak ten informuje, że drewno zastosowane do produkcji danego produktu pochodzi z lasów zarządzanych według ekologicznych wytycznych, gdzie również chroni się siedliska zwierząt</p>	 <p>NIETESTOWANE NA ZWIERZĘTACH najczęściej znak pojawia się na opakowaniach kosmetyków. Oznacza, że już na etapie badań produkt NIE BYŁ testowany na zwierzętach</p>

**Masz wątpliwości co zrobić
z danym odpadem?
Sprawdź w słowniku!**

LEGENDA:

- **Metale i tworzywa sztuczne**
- **Papier**
- **Szkło**
- **Resztkowe**
- **Bio**
- **PSZOK**

A

- AGD sprzęt
- Agrafka, igła krawiecka
- Akumulator
- Akumulatorki (baterie)
- Aluminiowa tacka (czysta)
- Aluminiowa puszka
- Antena satelitarna
- Antyprespirant (puste opakowanie)
- Aparat fotograficzny
- Armatura łazienkowa
- Artykuły higieniczne
- Awokado

B

- Bandaże
- Basen ogrodowy (zwinięty)
- Bateria
- Baterie łazienkowe
- Bidon plastikowy
- Biurko
- Blaszka do pieczenia aluminiowa (czysta)
- Blistry po tabletkach (puste)
- Blistry po tabletkach (pełne)
- Blok rysunkowy/techniczny
- Bojler elektryczny
- Bombka choinkowa
- Brodzik
- Brykiet
- Bułka tarta
- Butelka plastikowa po jogurcie
- Butelka plastikowa po mleku
- Butelka plastikowa po sosie
- Butelka plastikowa po lekach
- Butelka plastikowa po mydle w płynie
- Butelka plastikowa po napoju
- Butelka plastikowa po płynie do kąpieli

- Butelka plastikowa po płynie do prania
- Butelka plastikowa po szamponie
- Butelka po środkach czystości/detergentach (puste)
- Butelka po oleju roślinnym
- Butelka po oleju silnikowym
- Butelka po alkoholu (szklana)
- Butelka po wodzie/napoju (szklana)
- Butelka szklana
- Butelka szklana po lekach
- Buty

C

- Cedzak (metalowy)
- Celofan
- Cement, gips, suche kleje
- Ceramika
- Cerata
- Chleb
- Choinka sztuczna
- Choinka żywa (pocięta)
- Chusteczki higieniczne
- Chusteczki nawilżane
- Chwasty
- Ciśnieniomierz elektroniczny
- Cukinia
- Czajnik elektryczny
- Czajnik metalowy
- Czasopisma ilustrowane (bez okładki plastikowej)
- Części komputerowe
- Czosnek
- Czyścik kuchenny

D

- Dekoder telewizji satelitarnej
- Deska do krojenia plastikowa
- Deska do prasowania

- Deska drewniana kuchenna
- Dętka rowerowa
- Długopis
- Doniczka ceramiczna, gliniana,
- Drabina aluminiowa
- Drobną elektronikę
- Drobną elektronikę AGD/RTV
- Drukarka
- Drzwi
- Duraleks
- Dywan

E

- Ekspres do kawy
- Elektronarzędzia
- Elektronika
- Elektryczna maszynka do włosów
- Elektryczna szczoteczka do zębów
- Elektryczne i elektroniczne zabawki
- Elektryczne urządzenia
- Emulsyjne farby
- E-papierosy
- Etui do okularów

F

- Farby
- Farelka
- Filizanka
- Filtr do kawy z fusami
- Filtr do wody (dzbanek, butelka)
- Firanki
- Flakonik po perfumach (puste, szklane opakowanie)
- Flamaster
- Folia aluminiowa
- Folia aluminiowa po czekoladzie
- Folia bąbelkowa
- Folia do pakowania (folia stretch)

- Folia malarska
- Folia opakowaniowa po meblach
- Folia po artykułach spożywczych
- Folia po mrożonkach
- Folia po pieczeniu (zatłuszczona)
- Folia spożywcza
- Folia z parówek
- Folia ze zgrzewek
- Foliowe torebki (jednorazowe)
- Foremka aluminiowa (czysta)
- Fotel
- Fotelik samochodowy
- Fotografia
- Fototapeta
- Framuga okna
- Fusy po kawie i herbacie

G

- Gałązki drzew, krzewów
- Garnki kuchenne
- Gaśnica
- Gazety
- Gąbka do kąpielii
- Gąbka do naczyń
- Gips
- Głośnik
- Gofrownica
- Golarka elektryczna
- Grill
- Gruz betonowy
- Grzebień
- Grzejnik
- Grzyby
- Guma do żucia
- Gumka do mazania
- Gumka do włosów
- Gumka recepturka
- Gumolit
- Gumowa piłka
- Gwoździe

H

- Halogen
- Hamak
- Herbata
- Hulajnoga
- Huštawka ogrodowa

I

- Igliwie
- Igła medyczna
- Impregnaty
- Instrument muzyczny

J

- Jarzeniówka, świetlówka
- Junkers

K

- Kable, osprzęt elektryczny
- Kabina prysznicowa
- Kafelki
- Kalkulator
- Kamionka, ceramika drobna
- Kanapa
- Kanister po oleju silnikowym/przemysłowym
- Kapsel od butelki
- Kapsułki po kawie
- Kapusta kiszona
- Karma dla zwierząt
- Karnisze
- Kartony opakowaniowe
- Karton zatłuszczony
- Karton po chusteczkach higienicznych
- Karton po lekach
- Karton po maślanec/soku/mleku
- Karton – tetrapak
- Karton po produktach mrożonych
- Karton po proszku do prania
- Karton po przecierze

- Karton po śmietanie
- Kartonik po perfumach
- Kartonik po żarówce
- Kartonowe opakowanie po żywności na wynos (zabrudzone)
- Kartonowe, zatłuszczone opakowanie po pizzy
- Kartonowe, niezatłuszczone opakowanie po pizzy
- Kaset magnetofonowa, VHS
- Kasetony
- Kieliszki
- Kino domowe
- Kisiel (puste opakowanie)
- Kiszony ogórek
- Klawiatura komputerowa
- Klej biurowy
- Klej do płytek
- Klucze metalowe
- Koce
- Kocie odchody
- Koidry
- Komputer
- Konewka plastikowa/ metalowa
- Końcówka elektrycznej szczoteczki do zębów
- Kora ogrodowa
- Kosiarka
- Koszyczek po kostce WC
- Kości
- Kran
- Kredki
- Kryształ
- Krzesło
- Książki i zeszyty
- Kubek ceramiczny
- Kubek po maślanec/śmietanie
- Kuchenka elektryczna/gazowa
- Kuchenka mikrofalowa
- Kufel (szklany)

- Kwiaty cięte i doniczkowe
- Kwiaty sztuczne

L

- Lakier do paznokci opakowanie
- Lakier do włosów (puste opakowanie)
- Lampa
- Lampka biurkowa
- Lampki choinkowe
- Lampa solarna
- Laptop
- Lateks
- Legowisko dla zwierząt
- Lekarstwa przeterminowane
- Leżak
- Liście
- Lodówka elektryczna
- Lodówka turystyczna
- Lusterko
- Lustro-duże

Ł

- Ładowarka
- Łupiny/obierki
- Łyżka aluminiowa
- Łyżworolki

M

- Magnetowid
- Makaron (czysty)
- Maskotki (bez elektroniki, baterii)
- Maszyna do szycia
- Maszynka do golenia elektryczna
- Maszynka do golenia jednorazowa
- Materac (sprężynowy, gąbkowy, dmuchany)
- Meble (drewniane, ratanowe, metalowe, plastikowe)
- Mikser

- Miska z plastiku
- Miska metalowa
- Młynek do kawy
- Modelina
- Mokry papier/zatłuszczony
- Monitor
- Mop
- Mysz komputerowa

N

- Naczynie żaroodporne
- Naklejka
- Namiot
- Nawozy sztuczne, środki ochrony roślin
- Niania elektroniczna
- Niedopałki papierosów
- Notes
- Nożyczki
- Nóż

O

- Obierak kuchenny
- Obierki i skórki z warzyw i owoców
- Odchody zwierząt domowych
- Odkurzacz
- Odpady kuchenne (resztki żywności pochodzenia zwierzęcego)
- Odpady po remoncie
- Odtwarzacz CD/DVD/VHS
- Ogryzek
- Okap kuchenny
- Okładka foliowa do zeszytu
- Okno plastikowe/ drewniane oszklone
- Okulary, lupy
- Okulary pływackie
- Ołówek
- Opakowanie z tworzywa sztucznych po kosmetykach, środkach chemicznych

- Opakowanie aluminiowe, foliowe
- Opakowanie kartonowe po fajerwerkach
- Opakowanie kartonowe po zabawkach
- Opakowanie papierowe po maśle/margarynie
- Opakowanie po batoniku, cukierkach
- Opakowanie po ciastkach/chipsach
- Opakowanie po cemencie
- Opakowanie po chusteczkach nawilżanych
- Opakowanie po kosmetykach (szklane)
- Opakowanie po papierosach (bez folii)
- Opakowanie po płynie do spryskiwaczy
- Opiekacz, gofrownica
- Opony z samochodów osobowych (4 szt.)
- Ości, resztki ryb, owoce morza
- Owoce

P

- Pady do konsoli, gier wideo
- Pampers
- Papier (czysty)
- Papier biurowy
- Papier brudny, zatłuszczony
- Papier do drukarki
- Papier kalkowy
- Papier lakierowany/laminowany
- Papier listowy
- Papier opakowaniowy (szary)
- Papier opakowaniowy kolorowy
- Papier po mięsie/wędlinie
- Papier po smalcu, maśle
- Papier śniadaniowy (zatłuszczony)

- Papier termiczny
- Papier ścierny
- Papierowa torba na zakupy
- Papierowe ręczniki zabrudzone/mokre
- Paragon
- Parasolka
- Parasol ogrodowy
- Paski do glukometru
- Pasta do butów
- Patyczki higieniczne
- Pendrive
- Pestka
- Pędzle malarskie (zużyte)
- Pianka budowlana
- Pianka do golenia (puste opakowanie)
- Piekarnik
- Pieluchy jednorazowe
- Plandeka do przykrywania np. opału lub basenu ogrodowego
- Plastelina
- Plastikowy wieszak na ubrania
- Plastry
- Płatki kosmetyczne
- Płyta CD
- Płyta gipsowo-kartonowa
- Podgrzewacz /świeczka
- Podpaska
- Poduszka
- Pokrowiec na ubrania
- Pokrywki ze słoików metalowe
- Pomadka
- Pończochy
- Popiół z grilla, kominka, pieca
- Porcelana
- Pościel
- Pralka
- Prezerwatywa
- Prostownica
- Proszek do pieczenia (opakowanie, torebka)

- Przedłużacz
- Przedmioty gliniane
- Psie odchody
- Pumeks
- Puszka aluminiowa
- Puszka po karmie
- Puszka po napojach
- Puszka po owocach i warzywach
- Puszka po piwie
- Puszki po emulsji

R

- Radio
- Rajstopy
- Reflektor
- Reklamówka z tworzywa sztucznych
- Resztki świec
- Resztki warzyw i owoców
- Ręczniki kuchenne (zabrudzone)
- Ręczniki kąpielowe
- Rękawice lateksowe/gumowe
- Robot kuchenny
- Roleta okienna
- Rolka po papierze toaletowym, ręczniku kuchennym
- Rower
- Rozpuszczalniki i opakowania

S

- Sierść
- Sito kuchenne
- Skorupki jaj
- Słoik po kawie (szklany)
- Słoik po przetworach
- Słoik po dżemie
- Smoczek dziecięcy
- Soczewki kontaktowe
- Sofa
- Spady owocowe
- Spłuczka toaletowa (ceramiczna, plastikowa)

- Stół
- Strzykawka
- Styropian po opakowaniach od mebli/ sprzętu AGD/RTV
- Styropianowe pudełko po jedzeniu na wynos
- Styropian budowlany
- Suszarka do włosów
- Suszarka na pranie
- Szafa
- Szczotka do włosów
- Szczotka do butów
- Szczotka do muszli klozetowej
- Szczypce metalowe do grillowania
- Szklane opakowania po kosmetykach
- Szklanka
- Szkło okienne (szyba)
- Sznurek
- Sztuczna trawa
- Sztućce

Ś

- Ścierka
- Ściółka dla gryzoni
- Śpiwór
- Śrubki metalowe
- Śrubokręt, narzędzia metalowe

T

- Tablet
- Taca plastikowa (czysta)
- Tacki styropianowe (czyste)
- Tacki styropianowe (zatkane)
- Tampon
- Tapeta-każdy rodzaj
- Taśma klejąca biurowa
- Taśma malarska
- Tekstylia
- Telefon

- Telewizor
- Terakota
- Termometr
- Termos
- Tłuczek do mięsa
- Torba materiałowa na zakupy
- Torba papierowa na zakupy
- Torebka foliowa po pampersach
- Torebka prezentowa
- Toster
- Trawa, liście, gałęzie, (rozdrobione)
- Tubka po farbie do włosów
- Tubka po kleju biurowym
- Tubka po kleju budowlanym
- Tubka po musach
- Tubka po paście do zębów
- Tusz do rżes
- Tusz drukarski

U

- Ubrania
- Ugotowane ziemniaki (czyste)
- Ulotki
- Umywarka

W

- Waciki kosmetyczne
- Waga elektryczna
- Walizka podróżna
- Wałki malarskie
- Wanienka
- Wanna, brodziki, kabina prysznicowa
- Wazon porcelanowy
- Wazon szklany
- Wentylator, klimatyzator
- Wersalka
- Wiadro plastikowe, metalowe
- Wieczka aluminiowe od jogurtów
- Wiertarka/wkrętarka

- Wieszak drewniany
- Włosy
- Woreczek foliowy po kostkach lodu
- Woreczek od ryżu
- Woreczki foliowe
- Worek z odkurzacza (zapełniony)
- Worki po pelecie
- Worki po węglu, ekogroszku
- Worki po zaprawie
- Wózek dziecięcy
- Wstążki od kwiatów
- Wycieraczka podłogowa/gumowa
- Wykładzina
- Wytłoczki od jajek kartonowe
- Wytłoczki od jajek plastikowe
- Wytłoczki od jajek styropianowe

Z

- Zakreślacz
- Zakrętki i kapsle
- Zamrażarka
- Zapalarka iskrowa elektroniczna
- Zapałki zużyte
- Zapalniczka
- Zdjęcia
- Zdrapka
- Zegar ścienny
- Zegarek
- Zeszyty
- Zlewozmywak
- Zmywarka
- Znicz z woskiem

Ż

- Żaluzja okienna
- Żarówka
- Żelazko
- Żyrandol
- Żwirek po kocie

Czy wiesz w jaki sposób ograniczyć marnowanie żywności?

SZACUJMY

ile jedzenia potrzebujemy.

Kupujmy tylko to, co naprawdę jest nam potrzebne

RÓB MĄDRZE ZAKUPY

Zrób listę potrzebnych produktów oraz nie rób zakupów z „pustym żołądkiem”

ZWRACAJ UWAGĘ NA TERMINY:

„najlepiej spożyć przed...”
„należy spożyć do...”

KUPOJ BRZYDKĄ ŻYWNOSĆ

Te niekształtne też są dobre, smaczne i z tą samą zawartością witamin

PODAWAJ MNIEJSZE PORCJE

Zawsze można poprosić o dokładkę

WYKORZYSTAJ

resztki jedzenia do przygotowania innej potrawy np. zapiekanki, zupy czy sałatki

PRZECHOWUJ WŁAŚCIWIE ŻYWNOSĆ.

Zwracaj uwagę na temperaturę w lodówce. Układaj produkty na odpowiednich półkach

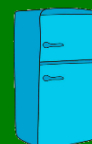
PODZIEL SIĘ

nadwyżkami żywności z rodziną, sąsiadami, potrzebującymi

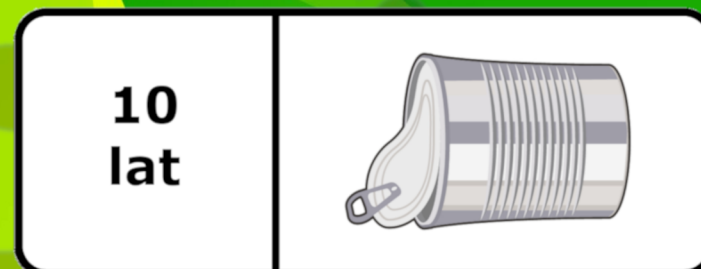
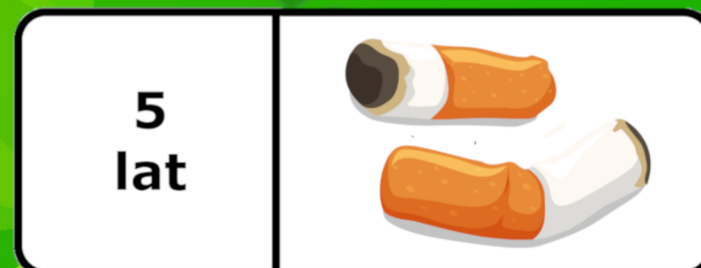
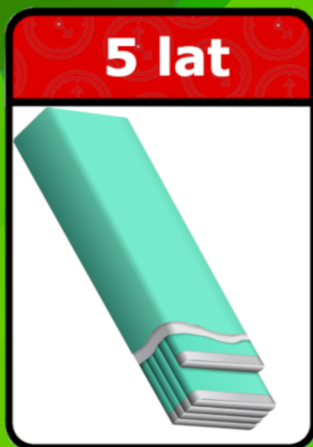

Używaj zamrażarki

Sprawdza się przy świeżych produktach i gotowanych potrawach

JAK DŁUGO ROZKŁADAJĄ SIĘ ODPADY?

Związek Gmin Wierzyca

ul. gen. Władysława Sikorskiego 18
83-200 Starogard Gdański

www.zgwierzyca.pl

sekretariat: 58 562 19 97

e-mail: sekretariat@zgwierzyca.pl

tel.: 58 531 38 02

e-mail: odpady@zgwierzyca.pl